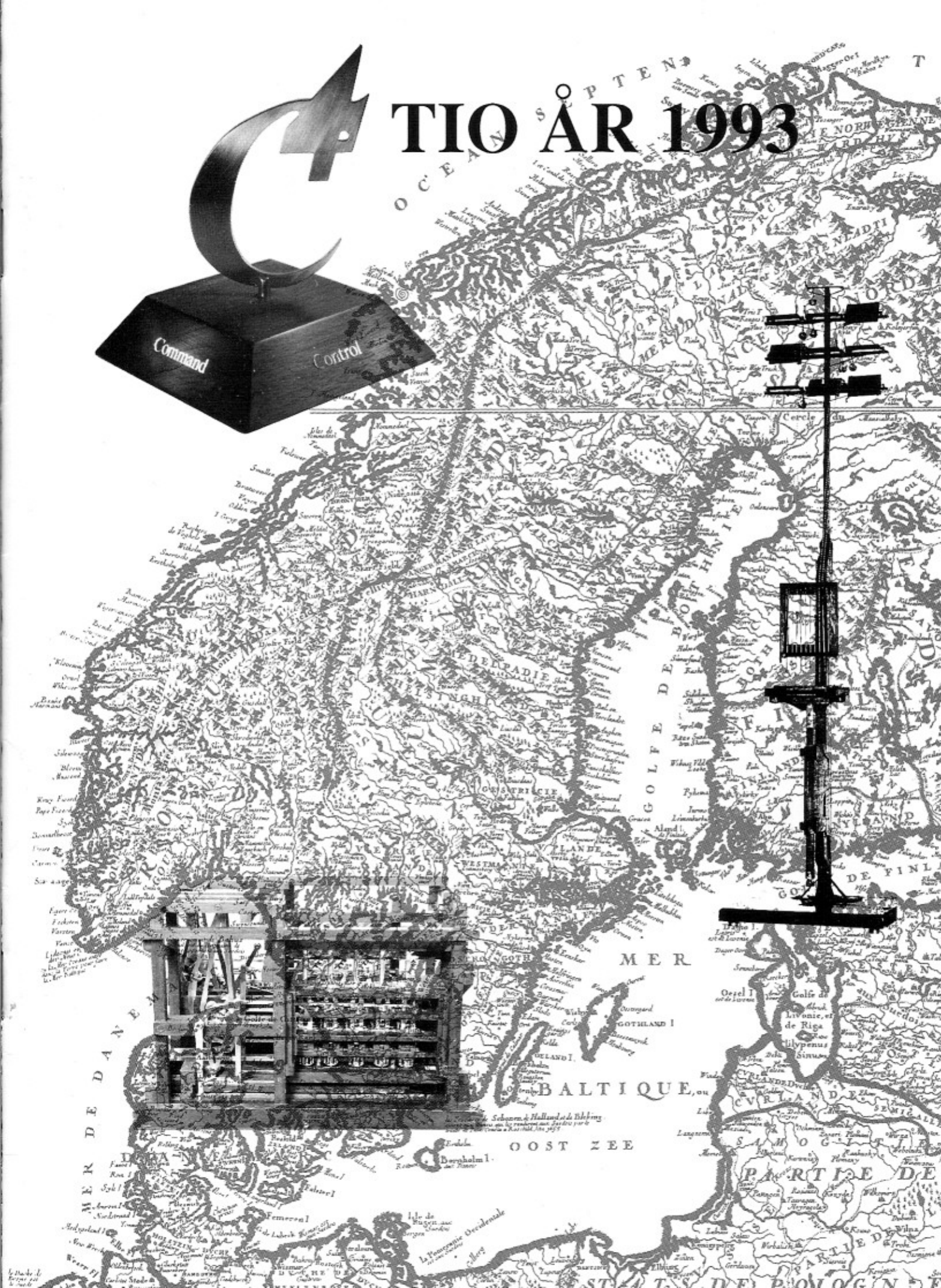
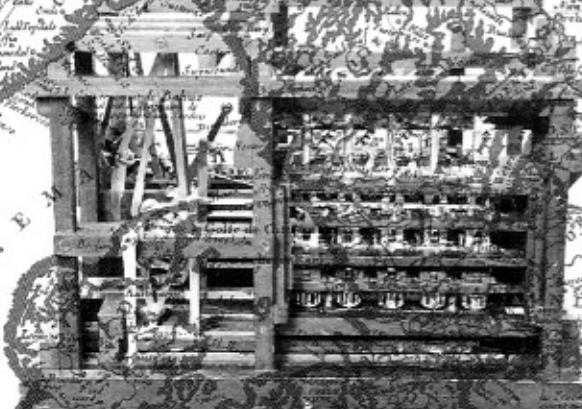

TIO ÅR 1993

Förord

Igår är historia idag. Tio år är en lång tid inom informationsteknologin. Bilden på framsidan visar...

C⁴-sällskapet har varit verksamt i tio år. Vår gemensamma verksamhetsidé är att befrämja samverkan mellan personer som genom handling visat sig verka för en vidare utveckling av datorstödda informations- och beslutsstödsystem, främst för militära tillämpningar, och spridande av kunskap i avsikt att skapa ett fördjupat intresse för sådan utveckling och sådana system.

Inom vårt verksamhetsområde upplever vi fördelarna och i vissa fall problemen med en i många avseenden hisnande snabb utveckling. Det är då naturligt för C⁴-sällskapet att följa denna utveckling och även att se framåt.

För flertalet andra teknikområden behövs kanske längre tidsepoker för att notera lika stora utvecklingssteg. Inom informationsteknologin är tio år emellertid en lång tid.

Våra ledningssystem har dock både en teknisk och en funktionell utveckling. Det finns för oss goda skäl att lära av båda dessa. Tekniken används för att snabbare nå längre, inhämta bättre underlag och fatta klokare beslut på ett effektivare sätt, d v s ge bättre stöd till ledningsfunktionen. Ledningen som funktion förändras emellertid inte lika tydligt över tiden.

Vid sällskapets tioårsjubileum vill vi uppmärksamma ledningsfunktionens utveckling såväl historiskt som vad gäller framtiden.

Temat för vårt jubileumsföredrag är **beslutsfattande i historien**. Vår kände och uppskattade miliärhistoriker Alf Åberg belyser några beslutssituationer från den svenska arméns fälttåg under 1600-talet.

Vi uppmärksammar vidare teknikutvecklingen i vår interna tävling, "jubileumsutmaningen" och erinrar oss också, med hjälp av en sammanställning längre fram i denna tidskrift, alla våra föredrag och motsvarande aktiviteter under tio år.

Bilden på framsidan visar vår symbol tillsammans med två historiska svenskkonstruerade objekt, nämligen Scheutz's differensmaskin och Edelcrantz's optiska telegraf. Utvecklingen av den senare, viktiga länken i lednings- och underrättelsesystemet blev av stor betydelse under det svensk-ryska kriget 1808-1809. Informationskodningen kunde göras mycket effektiv. I kodtabellen från 1808 kunde ett enda tecken betyda: "Convoyen är skingrad".

Scheutz lyckades faktiskt bättre än Babbage med sin differensmaskinkonstruktion. Den förevisades fungerande på en teknisk utställning i närvaro av den mera kände Babbage. Maskinen, som föregångare till datamaskinen, firar i år 150-årsjubileum.

Kartan som utgör bakgrund är av något äldre datum. Den ritades för 300 år sedan.

En återblick

Ocean Avenue, Santa Monica, California - där skapades 1982 idéerna till det som blev C⁴. En av grundarna har ordet...

Vädret hade inte varit så bra. Det var fortfarande mulet på förmiddagen och något kyligt, fastän det redan var i början av maj. Men nu på eftermiddagen kom en ljum vind in från havet, och folk i allmänhet lättade på klädseln. Då och då bröt solen igenom molntäcket, och så fort solstrålarna hade verkat bara en kort stund, steg temperaturen flera grader. Herrarna slängde nonchalant kavajen över ena axeln; de flesta hade rullat upp skjortärmarna. Som alltid var det damerna, särskilt de unga flickorna, som fortast anpassade sin klädsel till den annalkande sommaren. Plötsligt flanerade lätta bomulls-klänningar på avenyn, och småflickornas jeans-jackor var utbytta mot tunna sommarblusar eller sportiga T-shirts. På stranden kunde man till och med se folk som gick fram till vattenbrynet och plaskade med fötterna.

Fem män i åldern 34 - 45 år hade på förmiddagen besökt den store leverantören - ja, en möjlig leverantör - som tyvärr inte tillfredsställande kunde demonstrera sina produkter. Gästerna hade rest nästan 10.000 kilometer, bland annat för att se vad just denne leverantör kunde förmå. Det var därför inte underligt att de kände en viss irritation när besöket blev så misslyckat, varför det vänligt men bestämt avkortades och den planerade lunchen inställdes. Nu framemot eftermiddagen satt de invid hotellets pool och avnjöt en improviserad måltid, som avrundades med smakliga, lämpligt kylda drycker.

Poolen låg alldeles intill avenyn, endast avskild därifrån med ett lågt staket. Jag vet inte om det berodde på den annalkande sommaren, de smakliga dryckerna eller de behagligt klädda flickorna att stämningen bland de fem männen var så hög. Om jag skall vara ärlig, tror jag att de två sistnämnda orsakerna spelade den största rollen, särskilt dryckerna.

Vi människor har en utomordentlig förmåga att bli kreativa när vi trivs med tillvaron. De fem männen, som trivdes utmärkt och hade verkligen trevligt tillsammans, var egentligen fem helt olika karaktärer.

Naturligtvis, kanske någon säger, men hade man sett dem i ett mer formellt sammanhang, hade olikheterna inte varit särskilt slående. Denna härliga eftermiddag hade formaliteten emellertid runnit av dem, och de uppvisade nog många av sina innersta egenskaper. Framför allt var de uppriktiga i sina uppfattningar, vilket envar som hörde dem förstod av deras högljudda samtal - ja, kanske snarare diskussion kryddad med några inslag av kraftiga meningsutbyten - och jag tror mig minnas att det till och med förekom någon svordom. Det var emellertid inte fråga om gräl, absolut inte, utan närmast diskuterade de ett slags strategi för hur man borde anpassa sig till den snabba utvecklingen av informationsteknologin och hur man skulle kunna utnyttja den. Idéer saknades verkligen inte!

Förutom de fem männen satt också en utlänning vid poolen. Han kunde inte förstå samtalet men insåg nog att en engagerande diskussion pågick. Egentligen var de fem männen oense i mycket. Men de delade helt en uppfattning: *Diskussioner är en förutsättning för utveckling, och sådana här diskussioner skall vi ofta ha!* Efter dessa visdomsord kastade de sig i poolen. Då minst tre av dem var begåvade med kraftigt byggda nordiska kroppar, uppstod ett visst plask, och utlänningen som fridfullt satt och läste vid poolkanten blev lätt nedstänkt, varvid han irriterat yttrade något på sitt tungomål. De fem männen insåg plötsligt att de hade haft ett vittne till sina förehavanden, och de kände sig tvungna att dämpa sina glädjeytringar. Jag undrar om utlänningen verkligen förstod vilken stor händelse han egentligen bevittnat.

Solen sänkte sig över havet, den lätta vinden avtog, avenyn befolkades med människor på väg från arbetet och kanske till något kvällsnöje. Värmen bestod.

(forts)

Utlänningen var högst inhemsk och de fem männen var utlänningar, nämligen Lennart A, Ingvar J, Hans M, Ingvar V och undertecknad. Avenyn med de flanerande var *Ocean Avenue, Santa Monica, California*. Dagen var den 7 maj 1982, dagen då sommaren kom och de första förberedande stegen togs mot *Command Control Communications Computer Society*.

*

Några dagar senare i 'fabulous' *Omaha*, då Hans hade lämnat oss för en avstickare till den akademiska världen, beslöt vi att bilda en klubb. Det var två av oss som oberoende av varandra kom på begreppet C⁴, vilket då stod för *Command Control Computer Club*, ett namn som levde till årsmötet 1989, då vi efter en idé av Malte J antog nuvarande namn. (Inom parentes kan tilläggas, att när vi skulle skåla för händelsen i *Omaha - champagne* skulle ha varit den rätta drycken - fanns inget annat att tillgå än en dålig whisky, *that bad Kentucky stuff*, som en av våra amerikanska kollegor kallade den.) Vi bestämde omedelbart att som första övrig medlem bjuda in Hans. Vi kom också överens om att ta fram en klubb nål och att utforma stadgar för klubben.

Under hösten 1982 gnuggade Ingvar J geniknölarna eller åkallade han sitt gömda konstnärliga sinne. Resultatet blev i alla fall vår logotyp C⁴ så som den än i dag ser ut, och vid ett möte vintern 1982-83 kunde han presentera klubb nålen. Den fanns i järn, silver och guld. Vid sittande bord tilldelade vi oss själva denna utmärkelse i guld!

Samtidigt kom vi på idén att som medlemmar välja in de personer, som intresserat deltagit i proven med databas dator och lokalt nätverk - faktiskt de första sådana prov som utförts, om man kan tro på IDM som levererade databas datorn, och det gör vi! Sålunda kallades till ett projektmöte i Linköping. Den 8 mars 1983 utformade Lennart A och jag de första stadgarna, och vi kände då att föresatserna, klubb nål och stadgar, hade infriats. Före det egentliga projektmötet ett par dagar senare samlades vi, och de närvarande "nykomlingarna" fick det överraskande beskedet att det fanns något som hette C⁴ och att de nu blev inbjudna som medlemmar, vilket de omedelbart accepterade!

Närvarande var *Lennart Andersson, Bengt Berg, Jan Flodin, Bo Johannisson, Ingvar Johansson, Malte Jönson, Ingvar Vänman* och undertecknad samt *Staffan Löf*, som representerade *Hans Marmolin*. Dessa personer blev alltså de första medlemmarna av klubben. (Staffan invaldes dock senare.) Vi godkände de interimistiska stadgarna, som bl a angav klubbens syfte och som föreskrev att nya medlemmar skulle hålla inträdesanförande. Vi bestämde också att under våren kalla till ett större möte för att vidga kretsen. Den 31 maj 1983 avhölls så den första egentliga sammankomsten i C⁴-anda. Den ägde rum på Militärsällskapet, Kommendörsgatan 9, Stockholm, med tjugotvå utvalda personer närvarande. Tre föredrag avnjöts, vilka därefter under ett kort urtima styrelsesammanträde omedelbart godkändes. Föredragshållarna, i ordning *Kjell Mellberg, Ingmar Hansson* och *Lars Ekerborn*, blev sålunda de första personer som uppfyllde stadgarnas statuter för medlemskap.

*

Efter det första verksamhetsåret hade vi alltså tolv medlemmar, och flera aspiranter anmälde sitt intresse - ett intresse som redan från början blev väldigt mycket större än vad vi hade hoppats på. Nu har vi växt så att man kan räkna in drygt femtio kamrater i vår krets, och fortfarande står många i kö!

Vid årsmötet 1986 ombildades klubben till ideell förening, och vid årsmötet 1989 antog föreningen det nuvarande namnet. C⁴ har under hela tiden sedan sin tillblivelse varit mycket aktiv. Varje kvartal - utan undantag - har arrangerats möten, i vilka varje gång den helt övervägande delen av medlemmarna har deltagit. På särskild plats i denna skrift finns föredragen förtecknade.

Våra sammankomster har präglats av intressanta föredrag och intellektuella diskussioner under trivsamma former. Jag vågar säga, att vi alla i föreningen verkligen känner en härlig C⁴-anda!

Christopher B

Jubileumsutmaningen

Och framtiden? Vad tror vi om den?

Jubileumsutmaningen blev den för C⁴-sällskapet naturliga formen för att i ädel tävlan medelst djärva framåtblickar söka beskriva den i vissa avseenden svindlande informationsteknologiska utvecklingen samtidigt som vi söker utpeka osäkra inteckningar utställda i teknikens förföriska reklamfönster.

De inkomna bidragen har befunnits väl motsvara statuternas krav. Under fortsatt anonymitet intill eventuell prisutdelning nu eller om tio år citeras här några utdrag ur bidragen

Några viktiga landvinningar under de kommande tio åren blir således:

- "Mycket av knapptryckande försvinner. Inmatning via tal och ögonrörelser blir möjlig. En virtuell bild kommer att kunna presenteras för operatören."

(Gardera med kryss)

- "Grafiska presentationshjälpmedel kommer att kunna framställa realistiska artificiella omgivningar bl a via hjälmar med tredimensionella bildskärmsglasögon .. ..."

(En vis)

- "För att beskriva strukturella och funktionella egenskaper i ett system utvecklas ett högre ordningens språk, EHOL, gemensamt av nya innovationsföretag, bildade av kvarvarande progressiva systemleverantörer. "

(Pseudon)

- "Efter hand som tekniken medger skapas en man-maskingränsyta som inte bara motsvarar en normalindivid utan en sådan kompletterad med egenskaper utöver mänsklig förmåga inom minnes- och slutledningsförmåga samt t ex beslutfattande."

(MAYBE)

- "...själva avbildningsprocessen är ett slags artificiell fotografering. Hologramskärmen har en verkligt god upplösning även vid ändring av synvinkel."

- "Naturligtvis kör man med optoteknik både i externa minnen och för överföringen."

(Daniel Friend)

Några icke otroliga missräkningar bjuder teknikutvecklingen förstås också på:

- Om framtida språk: "We are still confused, but on a higher level."

- "Trots ett gediget arbete inom den akademiska världen och i många seriösa utvecklingslaboratorier går säkerhet inte att sälja...."

(Daniel Friend)

- "Svårigheter att gå från kvantitet till kvalitet."

(Prognosjubel)

Medlemsutveckling

C⁴ växer varje år med mellan 4-8 medlemmar. Bilden visar C⁴ sällskapet utanför Nordiska museet vid årsmötet 1989.

Göran Kihlström
Stellan Nennerfelt
Sten Sörenson
Bertil Wennerholm

Tomas Ahlberg
Torgny Bylund
Ulf Lindén
Gerdt Stangenberg

Karl-Erik Ericsson
Bengt Larsson
Staffan Löf
Bengt Myhrberg
Frank Stage
Bertil Sundell
S Ingvar Åkersten

Sune Ekfeldt
Nils-Olof Karlberg
Per Lundgren
Sten Martin
Lennart Piper
Jorg Sesemann
Jan Sjöstrand
Jaak Urmi

Bengt Berg
Lars Ekerborn
Ingmar Hansson
Jan Flodin
Bo Johannisson
Malte Jönson
Hans Marmolin
Kjell Mellberg

Lennart Andersson
Christopher Bengtsson
Ingvar Johansson
Ingvar Vänman

Göran Brauer
Lars Fransson
Anders Mattson
Bertil Nilsson
Göran Tode

Lars Holmberg
Lars G Nilsson
Håkan Samelius
Ingemar Strand

Eric Hedström
Folke Janander
Björn Kristoffersson
Björn Kwarnmark
Curt Nordström
Karin Willers

Hans Holmberg
Per Kjellnäs
Sven-Olof Olin
Stig Ram
Per Torphammar
Manuel W Wik

Göran Granberg
Berne Gustavsson
Bo Gustafsson
Torleiv Orhaug
Ingemar Widegren

Föredrag och paneldiskussioner

Vad har diskuterats och vilka föredrag har hållits under de första tio åren? Begrunda och beundra allt vi lyckats med hittills.

1983

C4- lek och /eller allvar?
Kjell Mellberg

Ada, världens största illusionsnummer - eller?
Ingmar Hansson

Confection of conceivable command and control systems
Lars Ekerborn

Grafisk presentation av militärgeografiskt underlag inom arméns krigsförband
Per Lundgren

DWIM - en början till AI? (Debattprolog)
Christopher Bengtsson

Konstruktion av datasystem med hjälp av artificiell intelligens
Lennart Piper

C³ in Human Systems
Sten Martin

Hönan eller ägget
Bengt Myhrberg

Öppet hus
S Ingvar Åkersten

Information om logistik
Frank Stage

Datasäkerhet - ett annat perspektiv
Staffan Löf

1985

Erfarenheter från Strilsystemutveckling eller vad var det vi sa?
Bengt Larsson

Mjukvarukonstruktion med säkerhet
Karl-Erik Ericsson

Automatisk målföljning av luftmål, erfarenheter och problem
Bertil Sundell

Temadiskussion över ämnet "Informationsöverföring"

Tekniken i centrum - eller bara Teknikcentrum
Torgny Bylund

Erfarenheter från USA-vistelse
Hans Marmolin

Dataskommunikation i krig - ett utspritt problem
Jan Flodin

Administration?
Ulf Lindén

Temadiskussion över ämnet "Informationsöverföring med expertsystem - ett memento"

1984

AI?
Jaak Urmi

Diskussionsprolog till ovanstående
Ingvar Johansson

Personlig systemutveckling - Dröm eller verklighet för morgondagens datoranvändare, systemerarskrået
Sune Ekfeldt

Måste faktorn π gälla?
Jan Sjöstrand

Raster scan - random scan. Vem vinner?
Jorg Sesemann

Underhåll av digital elektronik
Nils-Olof Karlberg

1986

Tendenser i utveckling av lednings-/
eldledningssystem inför 2000-talet

Tomas Ahlberg

Kunskap och inläring

Sten Martin

Från confusion till data fusion

Gerdt Stangenberg

Datorarkitektur - men hur?

Christopher Bengtsson

Vad är tillräcklig information?

Bertil Wennerholm

Dialogstandards - på gott och ont

Hans Marmolin

RISC och andra äventyrligheter

Stellan Nennerfelt

1987

Från brevduba och fettkrita till super-LAN och
grafik

Göran Kihlström

Strategi för flygvapnets totala informations-
system

Sten Sörenson

Temadiskussion över ämnet "Datorstödd
informationsreduktion - en fiktion?"

Paneldiskussion med inbjudna gäster från
försvarsledningen, över ämnet "Hur anpassa
informationsflödet i ledningssystem till
människans förmåga?"

Katastrofteori och C³I-system

Torleiv Orhaug

Utveckling av morgondagens C³-system
i skuggan av ett samhälle i förändring

Bo Gustafsson

Totalförsvarets ledningssystem

Berne Gustavsson

1988

Erfarenheter av stora projekt i Ada

Göran Granberg

IT-stöd i planering och ledning. Några
erfarenheter från krigssjukvårdsområdet

Ingemar Widegren

Informationssystem är den militära organisa-
tionens nervsystem

Hans Holmberg

Högenergetiska pulsade mikrovågsvapen
(HPM) - Blixt Gordon eller skrämmande
verklighet?

Manuel Wik

Den militära marknaden i världen - en överblick

Sven-Olof Olin

Informationsvetenskap och C³I

Per Torphammar

AFCEA i Bryssel, rapport

Sven-Olof Olin

1989

Signalspaning

Per Kjellnäs

Interaktion och arbetsplatsutformning

Stig Ram

AFCEA i Rom, rapport

Gerdt Stangenberg

Tänker datorerna börja tänka åt oss? - med
Artificiell Intelligens

Kjell Mellberg

Vad håller vi på med och varför?

Curt Nordström

Arbetsstationer och persondatorer - en
jämförelse

Björn Kwarnmark

Sagan om det stora projektet

Eric Hedström

Erfarenheter från Flygvapnets systemtekniska
C³I-studie - ett "forskningsprojekt" inom det
ledningstekniska området

Björn Kristoffersson

Gränslandet från krav till verklighet

Karin Willers

1990

Erfarenheter av programvaruleverantörer

Folke Janander

Paneldiskussion över ämnet

"Överlevnad genom enkelhet"

*Ingemar Widegren, Göran Kihlström
Kjell Mellberg, Stig Ram*

Beslutsfattandet- teori och verklighet i ett historiskt perspektiv

Bo Hugemark

ÖB operativa krav på systemutveckling

Lars Holmberg

Flygtrafikledning år 2000

Ingemar Strand

Prototyping i C³I-labmiljö

Lars G Nilsson

Människa - Taktik - Teknik

Göran Tode

1991

Ledningssystem i balans

Håkan Samelius

Paneldiskussion över ämnet "Modell för beskrivning av ett C³I-system"

*Christopher Bengtsson, Bertil
Wennerholm, Stig Ram, Jaak Urmi*

Ledningssystem och ledarskap

Sven-Olof Olsson

Industrins kompetensbehov för ledningssystem-utveckling

Gert Schyborger

Teknisk simulering - några tidiga C³I-lab

Lars Fransson

Utveckling av lednings- och informationssystem för Flygvapnet

Göran Brauer

Förslag till frågeställningar att analysera efter GULF-kriget 1991

Manuel Wik

LIST/Studiecentrum

Anders Mattsson

1992

Informationsteknologiprogrammet, "Vad pågår vid IT4-konferensen"

Christopher Bengtsson

Mobiltelefon - dagens och morgondagens system

Stellan Nennerfelt

Ericsson inom försvarskommunikation

Olof Lenneman

Telcom, Quo Vadis?

Bertil Nilsson

Paneldebatt över ämnet "Taxonomi i akronymvärlden"

*Ingemar Hansson, Lars G Nilsson,
Björn Kwarnmark, Staffan Löf*

Paneldiskussion över ämnet "Den framtida militära chefens och stabens behov av informationssystem och datorstöd för operativ och taktisk ledning"

*Gerdt Stangenberg, Claes Sundin, Kjell
Mellberg*

En viktig komponent i ett framtida ledningssystem

Jan-Erik Gustafsson

Den verkliga användaren

Per G Nilsson

Databashanterare - aktuell teknik

Leif Jüring

Multi-Radar-Tracking, presentation/ demonstration

Staffan Ericsson

1993

Jubiléumsföredrag över ämnet "Ledningsproblem i den svenska armén under 1600-talet"

Alf Åberg

Några limerickar ur sällskapets förråd

Allt har inte varit hårt arbete...

Medlemmarna har genom åren visat upp en aldrig sinande kreativitet när det gäller att skapa en munter och otvungen stämning runt middagsbordet. Sedan mars 1990 har spontant framförda limerickar etablerats som sällskapets speciella uttryckssätt i såväl muntra som seriösa sammanhang. Nedan följer ett litet axplock.

En glad programmerare från Kista
ville ej sin personlighet mista
Blev det fel i syntaxen
tog han gärna fram saxen
och klistra' samman sin lista (1)

Lars E

En kvinnlig furir ifrån T2
Kunde aldrig få truppen att stå
när den sprang i galopp
hon ropade stopp
men den fortsatte glatt att gå på

Ingemar W

Det var en Commander från Gärdet
som ej i tekniken såg värdet
tills en sanningens da'
någon tekniker sa'
det är det som är det framtida svärdet (2)

Kjell M

Det var en kapten ifrån Ymer
som kunde en mängd akronymer
OOA, Ada, MMI, KBS, OSF, och CIT
men hans mannar begrep knappt ett skit
så dom sa: "Använd för fan synonymer"!

Kjell M

Det var ett gäng från Stockholmstrakten
som hade väldigt sjå passera K1-vakten
Väl komna in de diskutera'
hur ledning skulle fungera
Bröder, det sista ordet är ej sagt än!

Christopher B

There was a yearning girl from USA
but acronyms scared her boyfriend away,
because when going to bed
IMPOTENT LAD she said
Which means I' M Prepared Overwillingly
To Extend the Night To make Love
All the Day

Christopher B

Om lottachefen i Hakkas
I Dokkas ett och annat det snakkas
För varje år
presenter hon får
men vet inte vem som skall takkas

Lars H

-
- (1) Sällskapets första limerick framförd vid MHS den 14 mars 1990.
(2) Vinnande limerick vid årsmöte på Näsby Slott den 15 maj 1990.

Redaktion:

Christopher Bengtsson
Lars Ekerborn
Sune Ekfeldt
Lars G Nilsson

Mars 1993